

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Dackestugan på Kulturen i Lund - komplettering av golvplank

Linderson, Hans

2011

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2011). *Dendrokronologisk analys av Dackestugan på Kulturen i Lund - komplettering av golvplank*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2011:70). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

9 december 2011

**Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2011:70
Hans Linderson****DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV DACKESTUGAN PÅ KULTUREN I
LUND –KOMPLETTERING AV GOLVPLANK****Uppdragsgivare:** Kulturen, Box 1095, 221 04 Lund, referens Sebastian Goksör
Organisationsnummer 845000-0842 (kontaktperson Henrik Borg)**Område:** centrala Småland, nu Lund Prov nr: 61341-51(2009), **61503-509 (2011)****Antal borrh+sågprover:** 10+1+7 (placering enl provlista och rekonstruktion av Örjan+Carita)**Dendrokronologiskt objekt:** Sågning av golvplank från en nermonterad byggnad**Resultat:**

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr : och Örjans märkn	Trädslag	Antal ÅR; 1 radie om inget annat anges	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Trädets Egenålder uppskattn
61341	1	Tall	2;277	Sp 91, W	1711	V 1711/12	320-340
61342	2	Tall	3;112	Sp 57, W	1711	V 1711/12	140-170
61343	3	Tall	174	Sp 86, W	1711	V 1711/12	210-240
61344	4:18M	Tall	204	Sp 100, W	1711	V 1711/12	230-240
61345	5:13AN	Tall	212	Sp 87, W	1711	V 1711/12	220-240
61346	6:19N	Tall	288	Sp 107, W	1711	V 1711/12	320-340
61347	7:9Ö	Tall	302	Sp 94, W	1711	V 1711/12	330-340
61348	8:15M	Tall	128	Sp 87, W	1516	V 1516/17	100-110
61349	9:9M	Tall	140	Sp 78, W	Ej datering	-	150-170
61350	10:1M	Tall	2;125	sp 42, W	1710	V 1710/11	130-160
61351	11:10V	Tall	240	Sp 68, W	1710	V 1710/11	250-270
61503	1:1V	Tall	2;145	Sp 74 c8 W	1297	1305 ± 2	170-190
61504	2:4V	Tall	2;101	Sp 25, ej W	1272	1317 ± 20	180-240
61505	3:6V	Tall	2;144	Sp 57, ev W	1299	1316 ± 17	210-240
61506	4:6Ö	Tall	2;276	Sp 55, ej W	1674	1704 ± 25	300-340
61507	5:4Ö	Tall	2;182	Sp 59, ej W	1654	1680 ± 25	200-250
61508	6:2Ö	Tall	2;224	Sp 99, ej? W	1699	1704 ± 5	270-290
61509	7:1Ö	Tall	2;202	Sp 73, ej? W	1695	1711 ± 16	220-250

Kommentarer till den kompletterande analysen av golvplanken, 2011

I skrivande stund är det inte helt klarlagt var de olika golvplanken är placerade.

Prov 1-3, dateras till 1303-1307 om man antar att de är avverkade under samma säsong. Den relativt precisa dateringen var möjlig eftersom antalet årsringar som saknades till vankant räknades på prov 1:1V vid fältarbetet. Mest troligt är virket, prov 1:1V, avverkat vinterhalvåret 1305/06.

Groddåret för virket är **första halvan av 1100-talet**. Proveniensen är centrala - norra Småland.

Prov 4-7 dateras men saknar vankant. För att bedöma fällningsåret används en så kallad splintstatistik, beräknat antal årsringar i den ljusa splintveden. Här blir den 60-110 år på träden med en egenålder på minst 250 år, det högsta utanför de fjällnära skogarna i Sverige. Kolumnen för splint i tabellen på de proven med vankant (W) kan ge ett intryck av antalet. Extremer (<1%) som avviker från denna splintstatistik kan förekomma. På tallvirke med en egenålder under 250 år används här 50-90 år.

De yngre golvplanken täcker eller nästan täcker tiden för avverkningen av väggtimret, vinterhalvåret 1711/12. Prov 5 och prov 6 når upp till 1705 respektive 1709. Om man antar att samtliga "unga" golvplank är avverkade samtidigt så skall detta ha skett 1699-1705. Man kan dock inte utesluta att, prov 5 och möjligen även prov 6 är extremer med avseende på antal årsringar i splinten.

Proveniensen sammanfaller med huvuddelen av virket som är avverkat 1711/12.

Min bedömning av fällningstiden för det "unga" golvvirket är därför **vinterhalvåret 1711/12 eller några år tidigare**.

Kommentarer till den dendrokronologiska analysen, 2009

Huvuddelen av det undersökta virket är avverkat **vinterhalvåret 1711/12**. Två stockar är avverkade **vinterhalvåret 1710/11**. En stock, prov 61348, är avverkad **vinterhalvåret 1516/17**. Prov 61349 är inte daterad.

Samtliga prover som dateras till vinterhalvåret 1711/12 och vinterhalvåret 1516/17, prov 61341-48, är sannolikt tagna ur samma bestånd eller åtminstone samma område, sannolikt i det centrala Småland. Prov 61350, 61351 och rimligen 61349 avviker dendrokronologisk från den förra gruppen och dateras bäst mot jämförelsematerial från sydost ifrån byggnadens placering. Det är dock väl vågat att peka ut en proveniens på grundval av två stockar. Vidare har det inte varit relevant att utvärdera virket från Dackestugan jämfört med övriga dendrokronologiskt undersökta loftbodnar från Uppvidinge eftersom tidsserierna överlappar mycket dåligt. De senare är yngre, 1738-1806 (yttersta årsring) och i medeltal innehåller dessa prover knappt 100 årsringar. Därtill är generellt årsringarna under de första 30 åren av trädets levnad mindre diagnostiska för dendrokronologisk korsdatering. Vad som är klarlagt är att virket i Dackestugan är av en helt annan kvalitet med nära 200 årsringar i medeltal. Virket är taget ur en skog som förefaller vara urskogslig med mycket svag tillväxt de sista hundra åren. En motsägelse i det urskogsliga är dock att stocken som är avverkad 1516/17 är sannolikt tagen ur samma bestånd/område.

Den dendrokronologiska tidsserien som är bildad från virket i Dackestugan täcker tiden 1388-1711, många av träden har sina groddår på 1300-talet (jmf tabellen sista kolumnen). Den nu bildade kronologin är ett viktigt bidrag till den dendrokronologiska forskningen.

Hans Linderson.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.
Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Tel: 046-2227891 , 0738-448812